

Народна банка на Република Северна Македонија

ДИРЕКЦИЈА ЗА МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА И ИСТРАЖУВАЊЕ

Најнови макроекономски показатели Преглед на тековната состојба

септември 2024 година

Најнови макроекономски показатели

Преглед на тековната состојба – влијанија врз монетарната политика

Прегледот на тековната состојба има за цел да даде осврт на најновите макроекономски податоци (јуни – август 2024 година) и споредба со последните макроекономски проекции (април 2024 година). Со тоа ќе се утврди колку тековната состојба во економијата соодветствува со очекуваните движења на варијаблите во последниот циклус проекции. Прегледот е фокусиран на промените на екстерните претпоставки и остварувањата кај домашните варијабли и на тоа како овие промени се одразуваат врз амбиентот за водење на монетарната политика.

Оцените за глобалниот економски раст¹ за периодот 2024 – 2025 година се слични како во април и упатуваат на негова стабилизација. Ризиците околу глобалниот раст се оценуваат како урамнотежени и главно се поврзани со геополитичките тензии и инертноста на инфлацијата, пред сè кај цените на услугите, и со тоа задржување на затегнатата монетарна политика подолг временски период, со што се зголемуваат надворешните, фискалните и финансиските ризици. Во останатите ризици се вбројуваат евентуалниот послаб раст во Кина од очекувањата, зголемената геоекономска фрагментација, разни трговски пречки со неповолен ефект врз трговијата и климатските промени. Наспроти тоа, побрзата примена на структурните реформи, посилното искористување на претходно насобраните заштеди, особено во развиените земји, посилното надолно придвижување на светските цени на примарните производи од очекувањата, побрзото намалување на инфлацијата и на каматните стапки може да влијаат позитивно врз растот.

Гледано преку одделните квантитативни показатели за надворешното окружување значајни за македонската економија, оцената за растот на **странската ефективна побарувачка** за 2024 година е задржана, а за 2025 година има минимална надолна корекција во споредба со априлските проекции. Кај **странската ефективна инфлација** е направена мала надолна ревизија за 2024 година, а проекцијата за 2025 година е иста како во април. Кај девизниот курс евро/САД-долар се очекува помала депрецијација на САД-доларот во однос на април за целиот период на проекцијата. Ревизиите кај **светските цени на примарните производи** се главно надолни, при што и понатаму се очекува претежно пад на цените во 2024 година и нивен раст во 2025 година. Сепак, движењата и оцените за цените на примарните производи се исклучително променливи и под силно влијание на случувањата поврзани со војната во Украина и воениот конфликт на Блискиот Исток, што создава голема неизвесност околу нивната идна динамика и ефектите врз глобалната и домашната економија.

Во однос на **странската каматна стапка ЕУРИБОР** со едномесечна рочност, се очекува нејзино побавно намалување во текот на 2024 и 2025 година во споредба со април, со оглед на очекуваното послабо забавување на базичната инфлација во еврозоната. Притоа, ЕЦБ на состанокот во септември по вторпат оваа година ја намали каматната стапка на расположливите депозити за 0,25 п.п.², прицена за послаба реална економска активност во еврозоната од очекувањата и забавување на вкупната инфлација во согласност со очекувањата, при поумерени притисоци од трошоците за работна сила и намалени профити. Така, во септемвриските проекции на ЕЦБ не се направени промени кај инфлацијата во однос

¹ Според извештајот на Меѓународниот монетарен фонд „Светски економски преглед“, јули 2024 година.

² Каматните стапки на основните операции за рефинансирање и на расположливите кредити преку ноќ се намалуваат за 0,60 п.п., во согласност со последната промена во оперативната рамка за водење на монетарната политика на ЕЦБ од 13.3.2024 година, којашто ќе стапи во сила на 18.9.2024 година. Според новата рамка, каматната стапка на расположливите депозити ќе се користи како основна каматна стапка за водење на монетарната политика, а нивото на другите две каматни стапки ќе се одредува преку утврден распон, така што распонот помеѓу каматната стапка на основните операции за рефинансирање и на расположливите депозити се намалува и ќе изнесува 0,15 п.п., а распонот помеѓу каматната стапка на расположливите кредити преку ноќ и на основните операции за рефинансирање ќе остане ист, односно 0,25 п.п. ([интернет-врска](#)).

на јуни, со што и понатаму се очекува дека таа ќе изнесува 2,5%, 2,2% и 1,9% во 2024, 2025 и 2026 година, соодветно, додека оцените за економскиот раст се ревидирани малку надолу и се проектира раст од 0,8% во 2024 година, којшто ќе се зголеми на 1,3% во 2025 и 1,5% во 2026 година³.

Најновите показатели од домашната економија упатуваат на макроекономска слика којашто не отстапува многу од априлските проекции. Во второто тримесечје од 2024 година **реалниот раст на БДП забрза и изнесува 2,3% на годишна основа** (раст од 1,2% во претходниот квартал), при натамошен раст и на квартална основа (според сезонски и календарски приспособените податоци на ДЗС). Остварувањето е речиси исто со оцената за годишниот раст во вториот квартал од априлскиот циклус проекции. Анализирани по компоненти, растот во најголем дел произлегува од позитивниот придонес на нето-извозот, при посилен реален пад на увозот од извозот на стоки и услуги. Мал позитивен придонес има и домашната побарувачка, што е резултат на растот на потрошувачката на домаќинствата и на јавната потрошувачка, додека бруто-инвестициите остварија пад (поради намалените залихи, при раст на инвестициите во основни средства). Високофреквентните податоци за третиот квартал од 2024 година со кои се располага во моментот се ограничени. Засега, податоците за јули покажуваат реален годишен раст на прометот во вкупната трговија и на индустриското производство, наспроти нивниот пад во претходниот квартал. **Во август 2024 година годишната стапка на инфлација и натаму забавува, сведувајќи се на 2,2%** (3,0% во јули) и е идентична со проектираната стапка од априлскиот циклус проекции. Притоа, годишната стапка главно произлегува од базичната компонента на инфлацијата, а забавувањето на ценовниот раст се должи на поповолните движења кај сите три главни компоненти, при пад на цените кај прехранбената и енергетската компонента и забавен раст на базичната инфлација. **Очекувањата на потрошувачите** за движењето на цените во следниот период според анкетата од август повторно упатуваат на намалување на цените. **Распонот во однос на инфлацијата во еврозоната** и натаму е релативно мал. Ревизиите во однос на увозните цени се надолни, а неизвесноста поврзана со идната динамика на цените на примарните производи на берзите поради геополитичките тензии и климатските промени сè уште постои.

Девизните резерви на крајот на август 2024 година изнесуваат 4.469,8 милиони евра. Анализата на показателите на адекватноста на девизните резерви покажува дека тие и понатаму се во сигурната зона. Податоците за надворешнотрговската размена во јули 2024 година засега упатуваат на трговски дефицит за третиот квартал од годината којшто е во согласност со очекувањата според априлската проекција. Податоците за менувачкото работење, заклучно со крајот на август, упатуваат на нето-приливи од приватните трансфери коишто се малку повисоки од очекувањата за третиот квартал според априлската проекција. Дефицитот остварен во тековната сметка на билансот на плаќања во вториот квартал од 2024 година е понизок од очекувањата според априлската проекција, при истовремено повисоки остварени нето финансиски приливи.

Во однос на **движењата во монетарниот сектор**, вкупните **депозити** во јули 2024 година се повисоки за 7,5% на годишна основа, при годишен раст проектиран за третиот квартал од 9,0% според априлската проекција. **Вкупните кредити** на приватниот сектор во јули 2024 година се повисоки за 7,3%, при годишен раст проектиран за третиот квартал од 6,1% според априлската проекција. Прирастот кај новоодобрените кредити расте од почетокот на годината, што произлегува од двата сектора (претпријатијата и домаќинствата). Имено, износот на вкупните нови кредити одобрени на приватниот сектор во последните 12 месеци, заклучно со јули, во просек бележи раст на годишна основа.

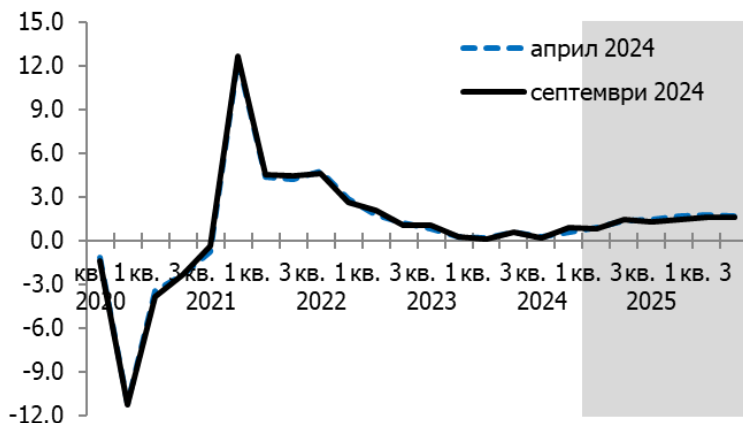
³ Според проекцијата од јуни 2024 година, проектираниот раст на економската активност изнесуваше 0,9% во 2024 година, 1,4% и 1,6% во 2025 и 2026 година, соодветно.

Во Буџетот на Република Северна Македонија во периодот јануари – јули 2024 година е остварен дефицит од 21.755 милиони денари, или 48,7% од планираниот дефицит за 2024 година (во согласност со ребалансот на Буџетот од август 2024 година). Буџетскиот дефицит е финансиран со нето-задолжување на државата на домашниот и странскиот пазар, при истовремен раст на депозитите на државата во Народната банка.

Остварувањата кај клучните макроекономски показатели, како и најновите согледувања во однос на нивната идна патека, засега се во рамките на очекувањата од последните проекции. Годишната стапка на инфлација во август позначително забави и се сведе на 2,2%, што е на ниво на проекцијата. Во најновите анкети на Европската комисија и натаму преовладуваат очекувања на потрошувачите за намалување на цените во следниот период. Малку се поповолни и очекувањата за цените на примарните производи на берзите, иако тие и натаму се променливи и под влијание на нестабилниот геополитички контекст. Растот на домашната економија во вториот квартал на 2024 година забрза и е речиси идентичен со проекциите, а расположливите податоци за третиот квартал од 2024 година се ограничени, и засега упатуваат на поповолни движења во индустријата и трговијата. Од аспект на девизниот пазар, движењата и натаму се поволни, што придонесе за значителен нето-откуп на девизи од страна на Народната банка од почетокот на годината. Депозитниот потенцијал на банките е солиден и засега со изгледи за подобри остварувања од очекувањата за третиот квартал. Слични се остварувањата и кај кредитниот раст, којшто се одржува малку над проектираниот.

Селектирани макроекономски показатели ¹	2023																			2024														
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	јан.	фев.	март	Кв.1	април	мај	јуни	Кв.2	јули	август	септ.	Кв.3	окт.	ноем.	дек.	Кв.4	2023	јан.	фев.	март	Кв.1	април	мај	јуни	Кв.2	јули	авг.
I. Реален сектор индикатори																																		
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ²																																		
	2,8	1,1	2,9	3,9	-4,7	4,5	2,2				1,4				0,9				1,0				0,9	1,0				1,2			2,3			
Индустриско производство ³																																		
стапка на промена (годишна)	3,4	0,2	5,4	3,7	-9,5	1,4	-0,2	-2,3	1,0	1,2	0,1	-1,6	6,1	3,7	2,7	-1,7	-5,1	4,5	-0,6	9,9	-2,4	-5,8	0,4	0,6	2,9	0,3	-10,5	-3,1	-1,1	-13,1	-6,5	-7,1	3,8	
кумулятивна просечна стапка	3,4	0,2	5,4	3,7	-9,5	1,4	-0,2	-2,3	-0,5	0,1	0,1	-0,3	1,0	1,5	1,5	1,0	0,3	0,8	0,6	1,7	1,3	0,6	0,6	0,6	2,9	1,5	-3,0	-3,0	-2,6	-4,9	-5,1	-7,1	-3,9	
Инфлација ⁴																																		
ЦПИ Инфлација (годишна) ⁵	-0,2	2,4	0,9	0,4	2,3	4,9	18,7	17,1	16,7	14,7	16,1	13,0	11,3	9,3	11,2	8,4	8,3	6,6	7,7	3,5	3,1	3,6	3,4	3,6	3,2	3,0	4,0	3,4	4,0	4,5	3,2	3,9	3,0	2,2
ЦПИ Инфлација (кумулятивна просечна)	-0,1	1,4	1,5	0,8	1,2	3,2	14,2	17,1	16,9	16,1	16,1	15,3	14,5	13,6	13,6	12,8	12,2	11,5	11,5	10,7	9,9	9,4	9,4	9,4	3,2	3,1	3,4	3,4	3,6	3,8	3,7	3,7	3,6	3,4
Базична инфлација (кумулятивна просечна)	1,3	2,3	1,5	0,5	0,9	2,4	7,1	10,8	10,6	10,2	10,2	10,2	9,9	9,6	9,6	9,3	9,0	8,7	8,7	8,5	8,2	8,0	8,0	8,0	5,1	4,9	5,0	5,0	4,7	4,9	4,9	4,9	5,0	5,0
Базична инфлација (годишна) ⁵	1,0	2,8	1,4	-0,3	1,9	2,9	10,8	10,8	10,4	9,5	10,2	10,1	8,9	8,2	9,1	7,4	7,1	6,3	7,0	6,2	6,2	5,4	5,9	5,5	5,1	4,7	5,1	5,0	4,1	5,5	4,7	4,8	5,6	5,3
Работна сила																																		
Стапка на невработеност ¹¹	23,7	22,3	20,6	17,1	16,2	15,4	14,4				13,3				13,1				12,8				13,0	13,0				12,9				12,5		
II. Фискален сектор индикатори																																		
(Централен Буџет и Буџети на фондови)																																		
Вкупни буџетски приходи	169.356	179.673	188.505	203.822	189.554	218.021	243.085	19.268	18.749	27.991	66.009	21.207	22.294	21.639	65.140	22.594	22.005	21.728	66.326	26.865	24.128	28.677	79.669	277.144	21.447	23.193	24.777	69.417	28.891	23.739	22.246	74.876	28.836	
Вкупни буџетски расходи	185.407	196.561	200.071	217.445	243.421	256.906	278.596	20.681	23.003	25.849	69.533	30.183	24.814	30.202	85.199	26.057	22.007	22.249	70.313	24.370	27.518	41.633	93.521	318.566	26.948	28.897	28.240	84.085	28.633	31.381	24.054	84.068	26.731	
Буџетско салдо (готововска основа)	-16.051	-16.888	-11.566	-13.623	-53.867	-38.885	-35.511	-1.413	-4.254	2.142	-3.524	-8.976	-2.520	-8.563	-20.059	-3.464	-3	-521	-3.987	2.495	-3.390	-12.956	-13.852	-41.422	-5.901	-5.704	-3.463	-14.668	259	-7.642	-1.808	-9.192	2.105	
Буџетско салдо (% од БДП) ¹	-2,7	-2,7	-1,8	-2,0	-8,0	-5,3	-4,4	-0,2	-0,5	0,2	-0,4	-1,0	-0,3	-1,0	-2,3	-0,4	0,0	-0,1	-0,5	0,3	-0,4	-1,5	-1,6	-4,8	-0,6	-0,6	-0,4	-1,6	0,0	-0,9	-0,2	-1,0	0,2	
III. Финансиски индикатори ⁶																																		
Парична маса (M4), годишна стапка на раст																																		
	6,2	5,1	11,8	9,3	6,9	7,0	5,1	4,5	5,7	6,9	6,9	8,6	10,5	11,4	11,4	10,6	9,8	8,8	8,8	8,3	7,4	8,7	8,7	8,7	10,0	9,5	9,5	9,5	9,3	8,5	7,6	7,6	7,6	
Вкупни кредити, годишна стапка на раст																																		
	-0,1	5,4	7,3	6,0	4,7	8,3	9,4	8,5	7,7	6,6	6,6	6,3	6,5	6,5	6,5	5,8	6,4	5,8	5,8	5,3	5,2	5,1	5,1	5,1	5,7	6,5	6,1	6,1	6,8	6,8	6,4	6,4	7,3	
Вкупни кредити на население	7,0	9,2	10,3	10,5	8,0	7,8	7,3	7,4	7,2	6,8	6,8	6,7	6,5	6,4	6,4	6,4	6,7	6,4	6,4	6,3	6,5	6,7	6,7	6,7	6,9	7,2	6,8	6,8	7,0	7,0	7,1	7,1	7,5	
Вкупни кредити на претпријатија	-5,3	2,3	4,5	1,9	1,1	8,7	11,5	9,7	8,2	6,2	6,2	5,9	6,5	6,5	6,5	5,0	5,8	5,1	5,1	4,1	3,8	3,3	3,3	3,3	4,3	5,9	5,4	5,4	5,6	6,4	5,8	5,8	7,3	
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ⁷																																		
	6,1	5,0	12,1	9,0	5,7	7,5	4,9	4,5	5,9	6,9	6,9	8,7	10,7	11,6	11,6	11,2	10,2	9,0	9,0	8,3	7,4	9,1	9,1	9,1	10,3	9,6	9,6	9,6	9,6	8,6	7,6	7,6	7,5	
Вкупни депозити на население	2,5	6,1	9,5	7,9	4,6	7,1	5,8	5,9	6,3	8,4	8,4	8,3	8,7	8,8	8,8	8,4	7,0	6,8	6,8	6,8	7,1	7,9	7,9	7,9	7,9	7,8	8,6	8,7	9,7	10,8	10,2	8,9	8,9	9,6
Вкупни депозити на претпријатија	13,4	2,1	9,5	14,6	10,1	11,6	3,7	2,6	5,7	5,9	5,9	12,0	17,8	19,7	19,7	18,9	19,0	15,7	15,7	14,1	9,8	13,2	13,2	13,2	15,9	12,3	12,2	12,2	8,0	5,0	4,7	4,7	3,9	
Каматни стапки ⁸																																		
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)	3,75	3,25	2,50	2,25	1,50	1,25	4,75	4,75	5,25	5,50	5,50	5,50	5,75	6,00	6,00	6,00	6,15	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	
Активни каматни стапки																																		
денарски	7,0	6,6	6,1	5,6	5,2	4,9	4,6	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2	5,2	5,3	5,2	5,6	5,7	5,7	5,7	5,8	5,8	5,7	5,7	5,4	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	
девински (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	5,7	5,3	4,9	4,6	4,3	4,1	4,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	5,3	5,3	5,2	5,3	5,2	5,2	5,1	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0	5,1	5,0	5,0	5,0	4,9		
Пасивни каматни стапки																																		
денарски	2,5	2,2	2,0	1,9	1,5	1,2	1,1	1,3	1,4	1,5	1,4	1,6	1,6	1,8	1,7	1,9	2,0	2,0	2,0	2,1	2,2	2,3	2,2	1,8	2,2	2,3	2,3	2,2	2,3	2,3	2,4	2,3	2,4	
девински (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	1,0	0,9	0,8	0,8	0,6	0,5	0,4	0,6	0,7	0,8	0,7	0,9	0,9	1,0	0,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,3	1,0	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,4	1,5	
IV. Надворешен сектор индикатори																																		
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)																																		
	-252,5	-78,3	22,38	-334,7	-318,0	-329,0	-797,4	-17,0	18,4	91,4	92,8	-94,6	22,6	-52,9	-124,9	129,2	0,9	28,3	81,7	239,2	3,5	1,7	-117,0	-111,7	95,3	-43,4	-83,5	-68,2	-195,1	-53,4	-54,6	-3,7	-111,7	
Биланс на тековна сметка (% од БДП) ¹	-2,6	-0,8	0,21	-3,0	-2,9	-2,8	-6,1	-0,1	0,1	0,7	0,7	-0,4	-0,7	0,2	-0,4	-0,9	0,0	-0,9	0,8	1,8	0,0	0,0	-0,8	-0,8	0,7	-0,3	-0,6	-0,5	-1,3	-0,4	-0,4	0,0	-0,6	
Трговски биланс (% од БДП) ⁹																																		
	-1,86,2	-1,81,6	-1,811,4	-2,007,7	-1,816,6	-2,715,7	-3,829,7	-2,28,1	-1,96,1	-209,3	-633,5	-1,95,6	-2,15,2	-241,9	-652,6	-201,4	-309,6	-210,3	-721,3	-2,77,6	-2,39,2	-301,5	-818,2	-2,825,7	-2,49,8	-2,87,1	-2,71,3	-808,2	-3,06,7	-2,86,8	-213,1	-806,6	-307,5	
Трговски биланс (% од БДП)	-18,0	-18,1	-16,9	-17,8	-16,7	-22,9	-29,4	-1,7	-1,4	-1,5	-4,6	-1,4	-1,6	-1,8	-4,8	-1,5	-2,3	-1,5	-5,3	-2,0	-1,8	-2,2	-6,0	-20,7	-1,7	-2,0	-1,9	-5,6	-2,1	-2,0	-1,9	-5,6	-2,1	
Увоз (во милиони ЕУР)	-6,176,5	-6,834,9	-7,676,3	-8,441,0	-7,594,5	-9,638,3	-12,130,8	-849,4	-915,0	-995,2	-2,759,6	-857,3	-965,1	-936,0	-2,778,3	-897,4	-864,8	-947,8	-2,710,0	-983,2	-957,5	-959,8	-2,900,5	-11,148,5	-800,5	-944,4	-992,7	-1,1148,5	-1,018,9	-890,5	-897,3	-2,806,7	-945,6	
Извоз (во милиони ЕУР)	4,390,3	5,118,7	5,853,4	6,433,3	5,737,9	6,819,8	12,161,1	661,7	769,9	894,1	21,05,2	632,1	694,1	694,1	21,05,2	632,1	694,1	694,1	21,05,2	632,1	694,1	694,1	21,05,2	632,1	694,1	694,1	694,1	21,05,2	632,1	694,1	694,1	21,05,2	632,1	
стапка на раст на увозот (годишна)	6,5	10,2	10,0	-10,0	26,9	25,9	50,0	-5,1	-2,2	-6,2	-6,5	-11,5	-4,5	-14,2	-10,4	-11,3	-4,4	-12,0	-10,4	-11,3	-4,4	-12,0	-10,4	-11,3	-4,4	-12,0	-10,4	-11,3	-4,4	-12,0	-10,4	-11,3	-4,4	
стапка на раст на извозот (годишна)	7,4	14,3	17,0	9,6	-10,0	19,8	19,9	13,8	7,2	8,7	9,6	-3,1	4,8	-6,4	-1,5	3,9	-11,8	-3,0	-3,5	-8,9	0,1	1,3	-2,8	0,3	-11,4	-8,6	-8,2	-9,3	7,6	-21,6	-1,4	-5,9	-8,3	
Странски директни инвестиции (во милиони ЕУР)																																		
Надворешен долг																																		
Бруто надворешен долг (во милиони ЕУР)	7.216,6	7.372,5	7.843,7	8.154,4	8.536,1	9.576,6	10.790,0				11.057,2				11.393,0				11.076,2				11.462,7	11.462,7				11.789,4						
јавен сектор	3.445,3	3.461,8	3.756,2	3.836,6	4.301,5	4.802,0	5.206,8				5.394,7				5.545,6				5.238,1				5.578,5	5.578,5				5.826,0						
јавен сектор/БДП (во %)	35,7	34,5	35,1	34,2	40,4	40,9	39,9				39,0				40,6				38,4				40,9	40,9				40,0						
приватен сектор	3.771,3	3.910,7	4.087,5	4.317,8	4.234,6	4.774,6	5.583,2				5.662,5				5.847,4				5.838,1				5.884,2	5.884,2				5.963,3						
Бруто надворешен долг/БДП (во %)	74,7	73,4	73,3	72,7	80,3	81,6	82,8				81,0				83,4				81,1				83,9	83,9				81,0						
Бруто девизни резерви (во милиони ЕУР) ¹⁰																																		
	2.613,4	2.336,3	2.867,1	3.262,6	3.359,8	3.643,3	3.862,9	3.775,6	3.900,4	4.159,2	4.159,2	4.123,7	4.174,7	4.189,7	4.189,7	3.801,7	3.934,2	3.901,7	3.901,7	3.920,6	3.963,7	4.538,5	4.538,5	4.538,5	4.337,3	4.348,1	4.287,1	4.287,1	4.329,0	4.293				

Странска ефективна побарувачка (годишни промени во %)

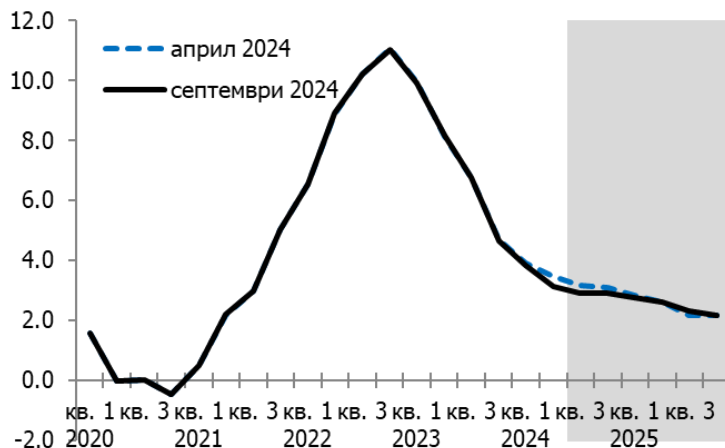

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Оцената за **странската побарувачка** за 2024 година е непроменета во однос на април...

... додека за 2025 година е извршена минимална надолна корекција, главно како одраз на оцената за малку понизок раст на БДП во Германија⁴.

Странска ефективна инфлација (годишни стапки во %)

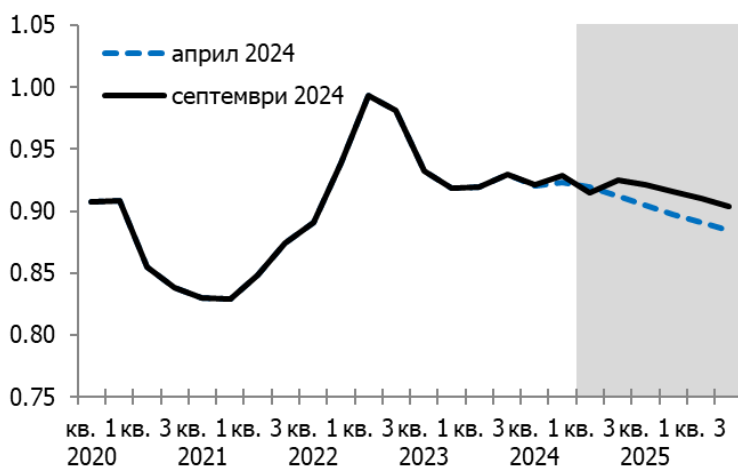

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Мала надолна ревизија на **странската ефективна инфлација** за тековната година, во споредба со април, пред сè заради оценетата помала инфлација во Италија и Бугарија...

... додека за 2025 година оцените се непроменети, при што и понатаму се очекува забавување на растот.

Курс евро/САД-долар

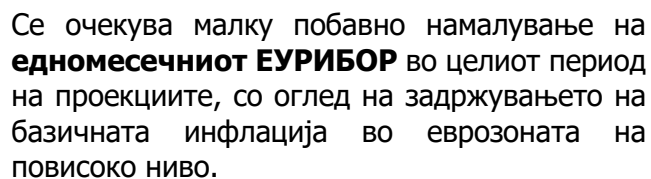
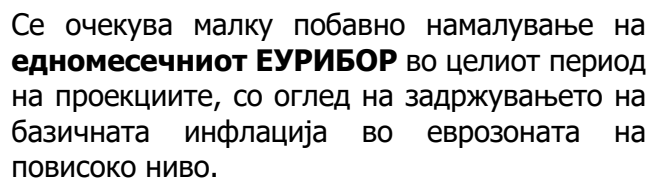
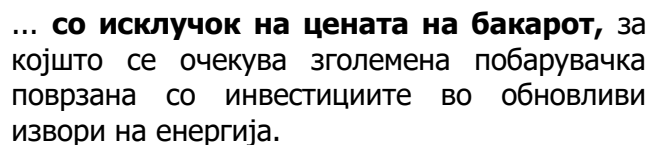
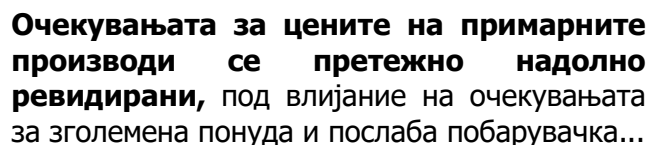

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

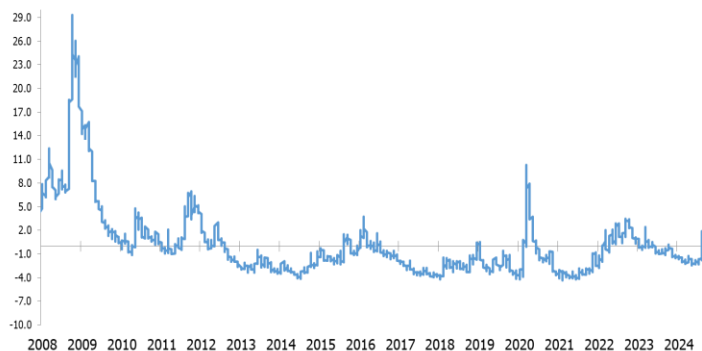
Очекувања за помала депрецијација на вредноста на **САД-доларот во однос на еврото** во целиот период на проекциите, во споредба со април...

... главно поради очекувањата за намалување на каматните стапки, во услови на послаби економски остварувања во САД.

⁴ Проектиран раст на Германија од 0,1% и 1% во 2024 и 2025 година, соодветно, наспроти раст од 0,1% и 1,2% во април.

Индекс на финансиски стрес
(индекс)

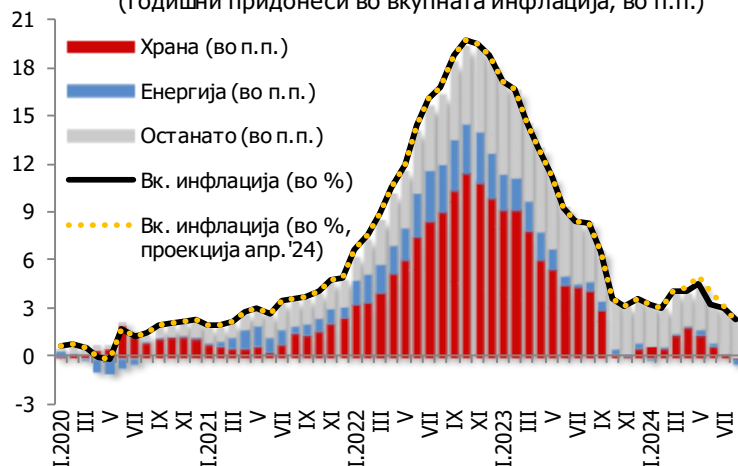
Показателот за глобалниот финансиски стрес⁵ и понатаму упатува на мала променливост на финансиските пазари.

Извор: "Канцеларијата за Финансиски Истражувања во рамки на Советот за надзор на финансиската стабилност на САД".

⁵ Индексот КФИ ИФС (англ. OFR FSI) го мери системскиот финансиски стрес – нарушувања во нормалното функционирање на финансиските пазари. Тој е составен од 33 променливи на финансискиот пазар, групирани во пет категории показатели: кредит, вреднување на капиталот, финансирање, сигурни/безризични средства и нестабилност. Вредноста на индексот на даден ден претставува пондерирано просечно ниво на секоја променлива забележана на пазарот тој ден, во однос на неговата историска вредност, при што индексот е позитивен кога нивото на стрес е над просекот и негативен кога нивото на стрес е под просекот.

Стапка на инфлација

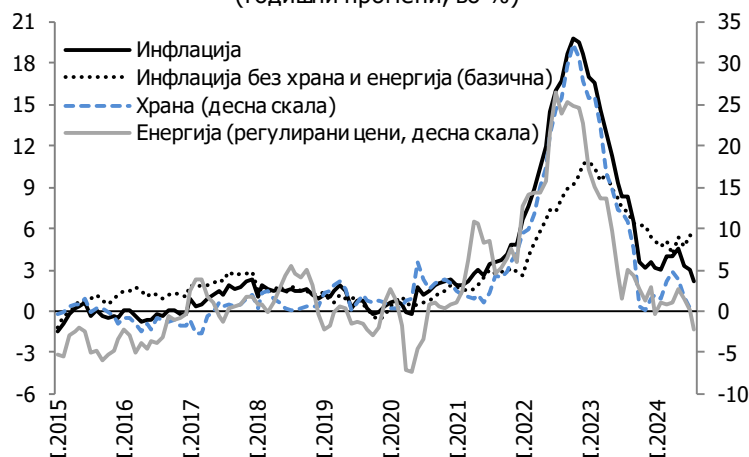
(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРСМ.

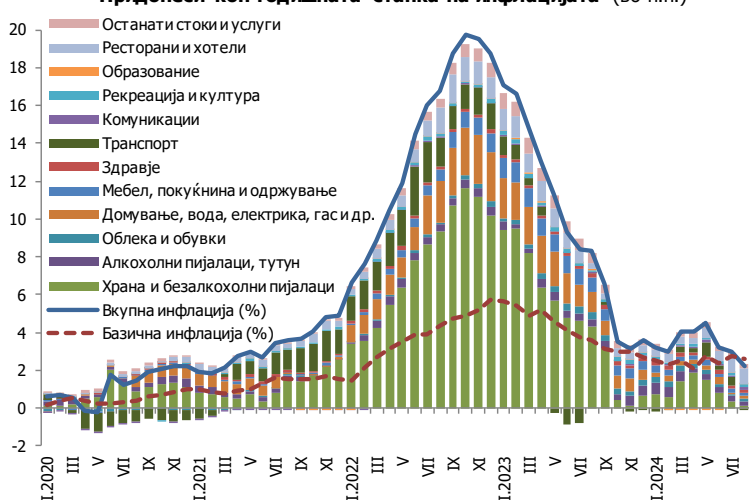
Инфлација и цени на храната и енергијата

(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРСМ.

Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Во август 2024 година, домашните потрошувачки цени забележаа раст од **0,5%** на месечна основа (0,7% во јули), при раст на цените на храната и на базичната инфлација.

Цените на прехранбените производи се зголемија за **1,3%**, речиси во целост поради растот на цените на зеленчукот, делумно под влијание на сезонски фактори, по последователниот пад на цените во претходните три месеци.

Цените на енергијата забележаа месечен пад од **0,8%**, во најголем дел како резултат на пониските цени на нафтените деривати, во согласност со движењата на светските берзи, а во помала мера и поради намалените цени на централното греење⁶.

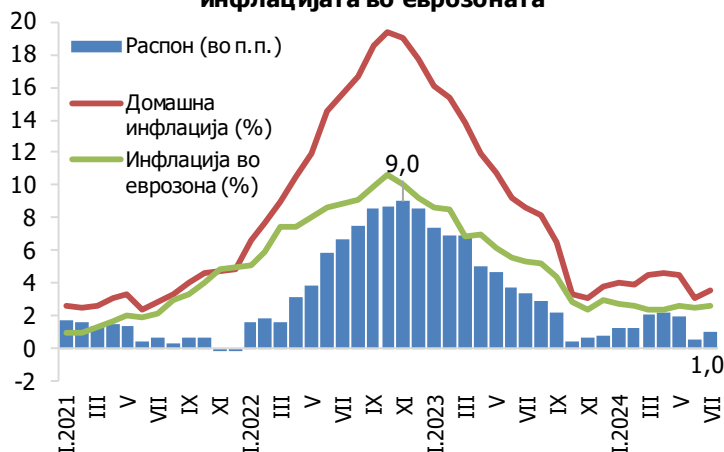
Базичната инфлација на месечна основа забележа мал пораст од **0,2%**, што најмногу се должи на повисоките регулирани цени на снабдувањето со вода. Од друга страна, позначително намалување има кај цените на воздушниот сообраќај.

Годишната стапка на инфлација во август и натаму забавува и се сведе на **2,2%** (3,0% во јули), што се должи на поповолните движења кај сите три главни компоненти, односно пад на цените кај прехранбената и енергетската компонента и забавен раст на базичната инфлација.

Распонот во однос на инфлацијата во еврозоната и понатаму е на релативно ниско ниво.

⁶ Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ) донесе одлука според која од август цените на топлинската енергија за домаќинствата ќе бидат пониски за 3,16% ([врска](#)).

Распон помеѓу домашната инфлација и инфлацијата во еврозоната

Извор: Еуростат.

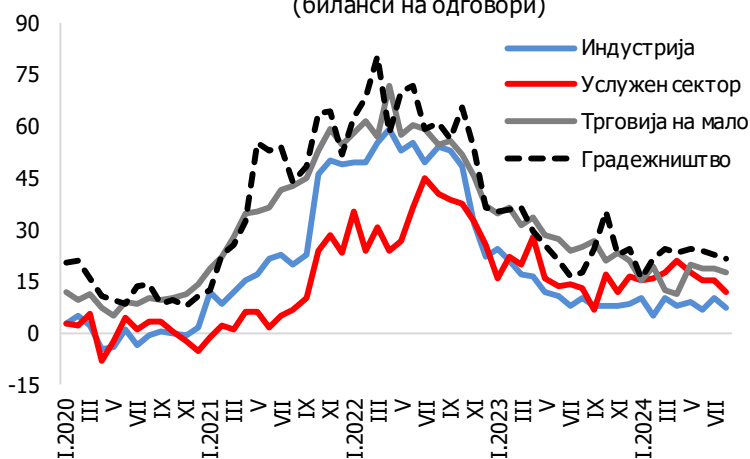
Очекувања на потрошувачите за промените во цените во наредните 12 месеци (биланси на одговори)

Извор: Европска комисија.

Очекувањата на потрошувачите⁷ дадени во августовските анкети за движењето на цените во следниот период и понатаму упатуваат на нивно намалување, но послабо во споредба со очекувањата во јули.

Инфлациски очекувања на раководителите на претпријатијата за наредните 3 месеци (биланси на одговори)

Извор: Европска комисија.

Во однос на **корпоративниот сектор**⁸, во август очекувањата за движењето на цените во наредниот период се пониски кај сите сектори.

⁷ Анкета на Европската комисија за потрошувачкиот оптимизам од август 2024 година, врз основа на прашањето за „очекувањата на потрошувачите за промените во цените во наредните 12 месеци“.

⁸ Анкети за деловните тенденции на Европската комисија во индустријата, трговијата на мало, градежништвото и во услужниот сектор.

Странски ефективни* и домашни цени на храна и безалкохолни пијалаци (индекси, 2015=100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондериран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија во доменот на увозот на храна.

Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

Годишната стапка на инфлација остварена во август е идентична со проектираната стапка од априлскиот циклус проекции. Структурно гледано, базичната инфлација е слична со проекциите, падот на цените на храната е послаб од очекувањата, а енергетската компонента оствари пад, наместо очекуваниот раст.

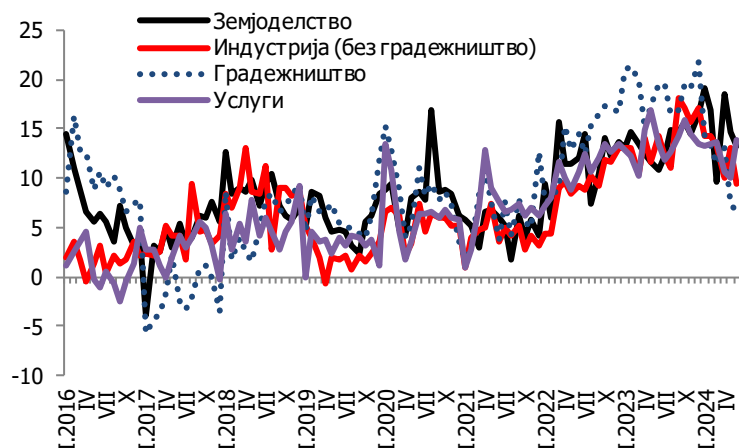
Ревизиите на очекуваните движења на надворешните влезни претпоставки кај проекцијата на инфлацијата за 2024 година се во надолна насока. Сепак, и понатаму постои голема неизвесност и ризици за идната динамика на цените на примарните производи.

Просечна исплатена плата
(годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Во јуни 2024 година, годишниот раст на **номиналната просечна нето-плата** забрза и изнесува 14,8% (13,1% во претходниот месец), ...

... што се должи на забрзувањето на растот на платите во услужниот сектор, посебно во дејностите „финансиски дејности и дејности на осигурување“ и „административни и помошни услужни дејности“, а во помала мера и во дејностите „стручни, научни и технички дејности“ и „јавна управа, одбрана и задолжително социјално осигурување“ ...

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори
(номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

... а слични се движењата и кај **реалната нето-плата**, чијшто раст исто така забрзува во јуни.

Стапките на номинален и реален годишен раст на платите остварени во вториот квартал од 2024 година се пониски во споредба со априлската проекција.

Бруто домашен производ
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и проекции на НБРСМ.

Податоците од проекцијата се сезонски прилагодени, а разлики во сериите во остварениот период може да се должат и на редовни ревизии на ДЗС.

Во вториот квартал од 2024 година, реалниот раст на БДП забрза и изнесува 2,3% на годишна основа (раст од 1,2% во претходниот квартал), што е во согласност со проекцијата...

... што во најголема мера се должи на позитивниот придонес на нето-извозот, во услови на поголем пад на увозот во однос на извозот. Мал позитивен придонес има и домашната побарувачка, при раст на личната и јавната потрошувачка, а пад кај бруто-инвестициите (поради намалени залихи).

Гледано од производствената страна на БДП, поголемиот број дејности бележат раст, но најголем позитивен придонес има групата дејности „трговија, транспорт и угостителство“. Од друга страна, кај индустријата и земјоделството повторно се забележува негативен придонес.

На квартална основа, БДП бележи реален раст од 0,8%⁹.

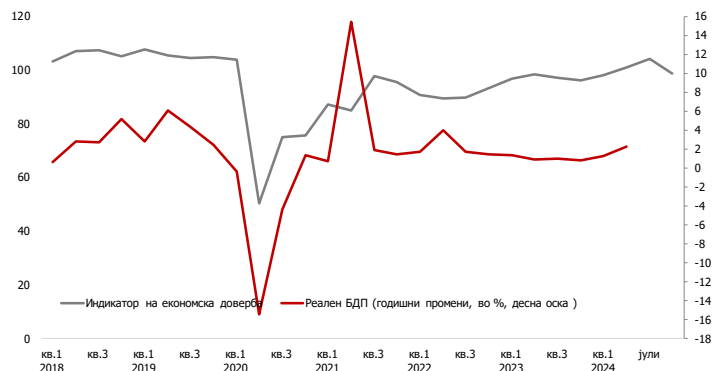
Во услови на ограничен обем на расположливи податоци за понудата и побарувачката, тешко е да се даде прецизна оцена за целокупната состојба во економијата во третиот квартал од 2024 година.

Резултатите од анкетните истражувања за периодот јули – август 2024 година упатуваат на поповолни согледувања на годишна основа, додека во однос на претходниот квартал тие се речиси непроменети¹⁰.

Во јули, **прометот во вкупната трговија** бележи солиден реален раст на годишна основа, под влијание на трговијата на големо и трговијата на мало...

... при раст и кај **индустриското производство**, наспроти падот во претходниот квартал...

Индикатор на економска доверба и БДП

Извор: ДЗС и Европска комисија.

⁹ Според сезонски и календарски приспособените податоци на ДЗС.

¹⁰ Се однесува на анкетите спроведени од страна на Европската комисија за мерење на економската доверба на субјектите во една економија. Композитниот показател на економска доверба се добива како пондериран просек од показателите на доверба за потрошувачите и показателите на доверба за одделните економски сектори (градежништво, индустрија, трговија на мало и услуги).

Економски сектори

(реални годишни промени, во %)

...под влијание на преработувачката индустрија (во најголема мера поради производството на прехранбени производи и производството на електрична опрема) и рударството, додека кај енергијата се забележува мал пад.

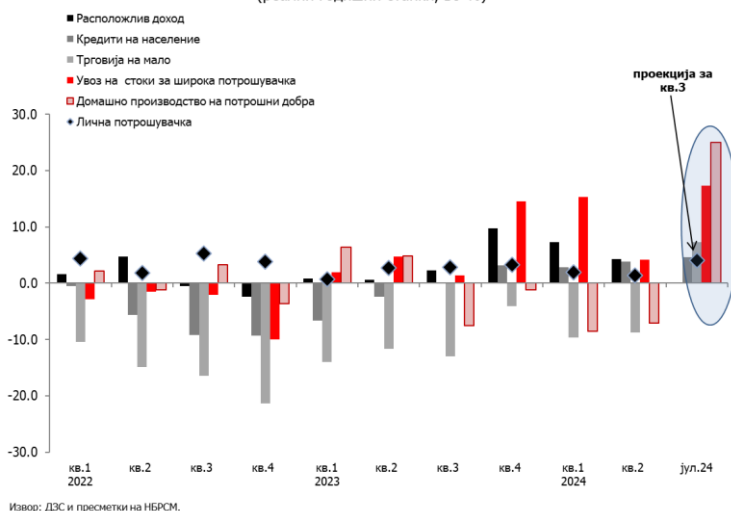
ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ

	2022				2023				2024		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	јули
	реални годишни промени во %										
Бруто домашен производ	1.7	4.0	1.8	1.5	1.4	0.9	1.0	0.9	1.2	2.3	-
Индустриско производство	3.5	1.3	-1.8	-3.4	0.1	2.7	-0.7	0.4	-3.0	-7.1	3.8
Извршени градежни работи	-12.2	-5.9	-20.4	-12.8	12.4	-20.8	-8.8	10.7	2.8	26.4	-
Високоградба	-26.6	12.4	-10.0	6.2	12.2	-20.0	-9.8	-18.3	-34.0	-5.3	-
Нискоградба	4.2	-13.4	-26.9	-27.2	10.5	-22.6	-7.2	37.1	31.6	48.6	-
Специјализирани градежни работи	-27.3	-55.3	-21.9	43.5	69.0	10.6	-21.2	11.3	-3.3	98.0	-
Промет во трговијата - Вкупно*	-11.7	-16.7	-17.4	-23.7	-11.1	-8.4	-7.3	-2.2	-8.6	-7.7	5.9
Промет во трговијата на мало*	-10.5	-14.9	-16.5	-21.3	-14.0	-11.7	-13.0	-4.1	-9.6	-8.7	7.3
Промет во трговијата на големо*	-14.7	-20.4	-19.3	-28.4	-4.8	-2.0	4.3	1.4	-6.5	-5.9	7.4

*Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021, 2022, 2023 и 2024 година се претходни податоци, додека податоците за БДП во 2022 година се претходни, а за БДП во 2023 и 2024 година се проценети.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Индикатори за движењето на личната потрошувачка

(реални годишни стапки, во %)

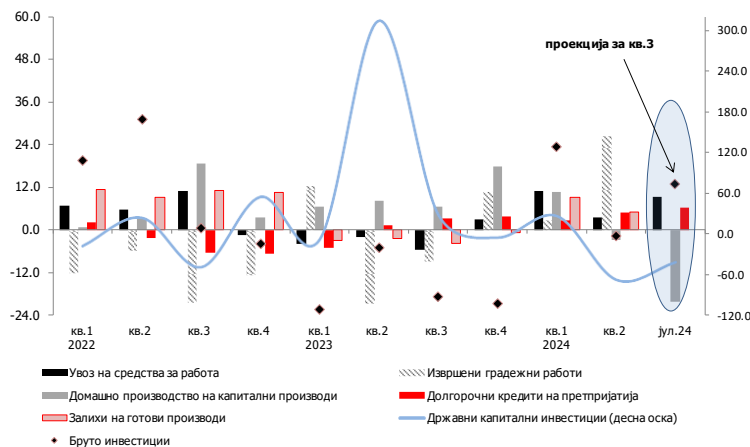
Расположливите податоци за движењата кај **личната потрошувачка** за јули 2024 година главно се движат во нагорна насока (раст кај пензиите, кредитите на населението, увозот на стоки за широка потрошувачка, трговијата на мало и домашното производство на потрошни добра), освен кај бруто-приходите од ДДВ, коишто бележат пад.

Во однос на јулските високофреквентни податоци за **бруто-инвестициите**, движењата се во различни насоки...

...при раст кај долгорочните кредити на претпријатијата и увозот на средства за работа, додека државните капитални инвестиции, домашното производство на капитални производи и данокот на добивка бележат пад.

Податоците за **надворешнотрговската размена** во јули 2024 година упатуваат на

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

потенцијално продлабочување на дефицитот во однос на истиот период од минатата година, при номинален пад на извозот и раст на увозот.

Буџетските остварувања во согласност со фискалните податоци за јули 2024 година упатуваат на реален годишен раст на **јавната потрошувачка**.

Главните показатели за пазарот на труд¹¹, во вториот квартал од 2024 година, бележат умерени позитивни придвижувања на годишна основа.

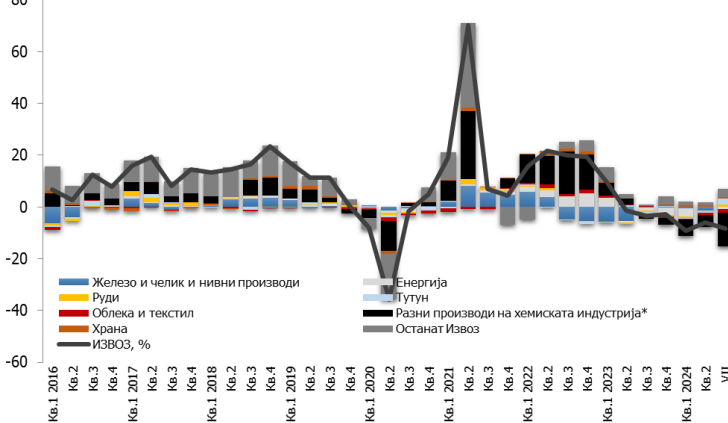
Стапката на вработеност изнесува 45,6% и е минимално повисока на годишна основа (за 0,1 п.п.), во услови на мал годишен пораст на бројот на вработени за 0,3%.

Стапката на невработеност и натаму се движи надолу, сведувајќи се на 12,5% (намалување за 0,6 п.п. на годишна основа), при намалување на бројот на невработени лица на годишна основа за 5,3%.

Од аспект на понудата на работна сила, во вториот квартал е забележано намалување на активното население на годишна основа (за 0,4%), при истовремен раст и кај неактивното население (за 0,5%).

¹¹ Резултатите од Анкетата за работната сила (АПС) по квартали од 2023 година не се споредливи со податоците од тримесечјата од другите години, бидејќи во 2023 година е спроведена новата Регулатива (ЕУ) бр. 2019/1700 на Европскиот парламент и Советот за социјална статистика и соодветната извршна регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 2019/2240 за областа на работната сила, при што претходната Регулатива (ЕЗ) бр. 577/98 е укината. Примената на новата регулатива предизвика промени во истражувањето, почнувајќи со промени во изгледот на прашалникот, промена во редоследот на прашањата, промени и отстранување на постоечките и додавање нови прашања, промени во опфатот и дефиницијата за вработеноста и невработеноста. Поради тоа, анализата е направена само врз база на споредливите податоци од 2023 година наваму.

Извоз по компоненти
(придонеси во годишната промена, во п.п.)

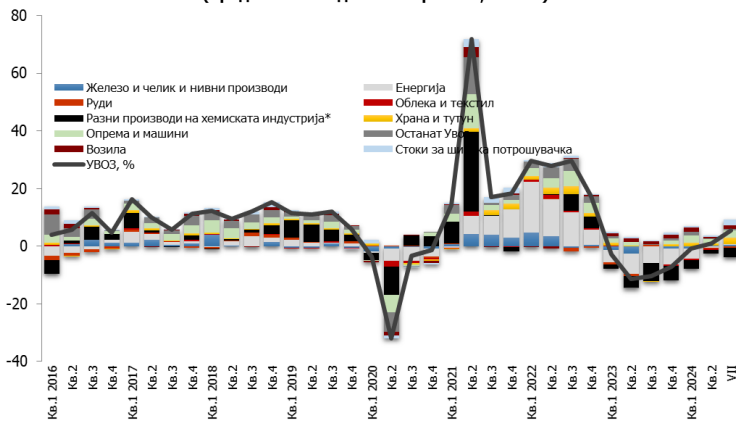

Извор: НБРСМ.

Дефицитот во размената на стоки со странство во јули 2024 година се зголеми за 52,7% на годишна основа, при раст на увозот и истовремен пад на извозот на стоки.

Извозот на стоки во јули 2024 година забележа пад од 8,3% на годишна основа, во целост заради понискиот извоз на дел од производствените капацитети во странска сопственост од автомобилската индустрија. Остварувањата кај извозот се пониски од очекувањата во согласност со априлската проекција, во најголем дел поради извозот на дел од производствените капацитети во странска сопственост, како и кај останатиот извоз и извозот на железо и челик.

Увоз по компоненти
(придонеси во годишната промена, во п.п.)

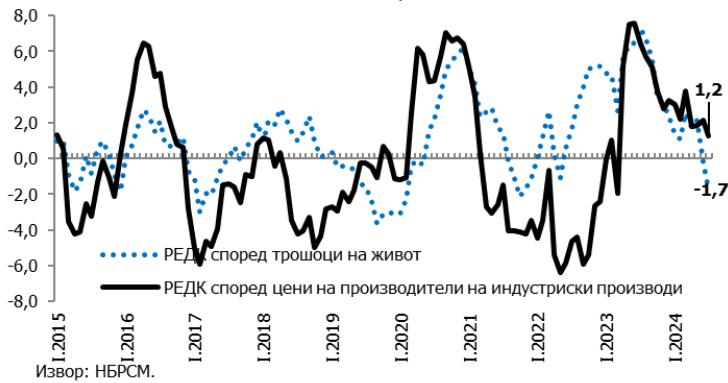
Извор: НБРСМ.

Увозот на стоки во јули 2024 година забележа раст од 5,4% на годишна основа, за што најголем придонес имаат повисокиот увоз на опрема и машини, како и увозот на храна, надополнет со растот на увозот на стоки за широка потрошувачка и на возила. Остварувањата кај увозот засега се пониски од очекувањата во април, при надолни отстапувања кај суровинскиот увоз на дел од производствените капацитети во странска сопственост поврзани со автомобилската индустрија.

Трговскиот дефицит во јули 2024 година засега е во согласност со очекувањата според априлската проекција, но периодот на оцена е премногу кус за изведување попрецизни заклучоци.

РЕДК

годишна стапка на промена, во %

Во јули 2024 година, РЕДК дефлациониран со трошоците на животот бележи депрецијација за 1,7% на годишна основа, додека, пак, индексот на РЕДК пресметан со цените на производителите на индустриски производи бележи апрецијација од 1,2%...

НЕДК и релативни цени

годишни стапки на промена, во %

... при апрецијација на НЕДК за 0,7% (главно поради депрецијација на турската лира во однос на денарот), пад на релативните трошоци на животот и мал раст на релативните цени на индустриски производи.

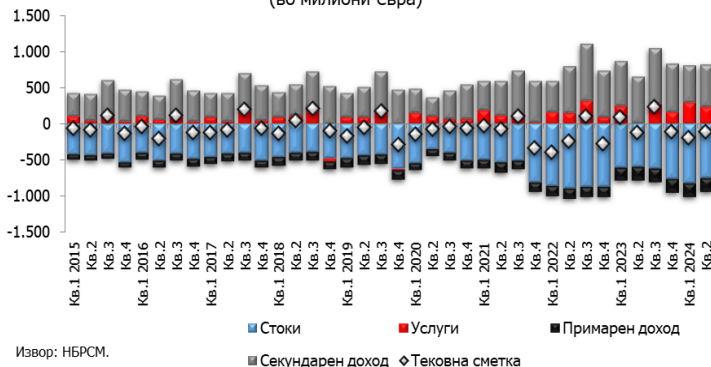
РЕДК, без примарни производи

годишна стапка на промена, во %

Во иста насока се и промените на индексите на РЕДК пресметани без примарните производи.

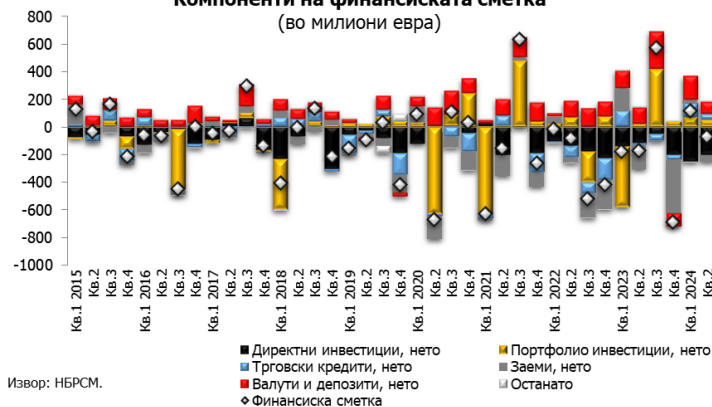
Компоненти на тековната сметка (во милиони евра)

Во вториот квартал од 2024 година, тековната сметка оствари дефицит од 111,7 милиони евра, или 0,8% од БДП, којшто е малку понизок од очекувањата според априлската проекција...

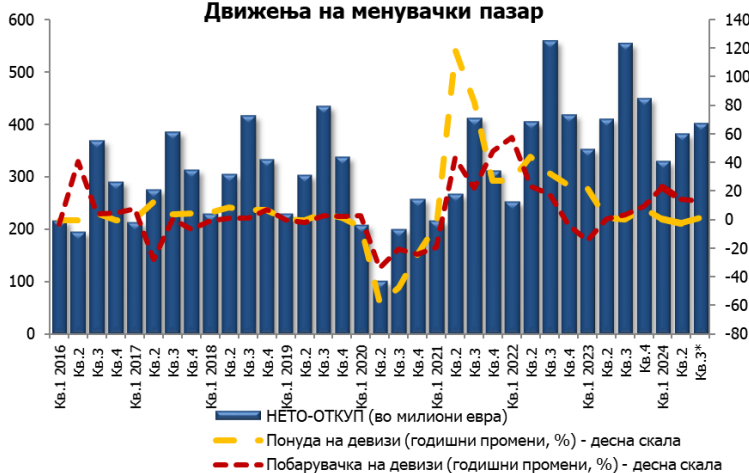
... при остварен повисок суфицит кај услугите и истовремено пониски нето-приливи кај секундарниот доход, а остварувањата кај трговскиот дефицит се во согласност со очекувањата.

Компоненти на финансиската сметка
(во милиони евра)

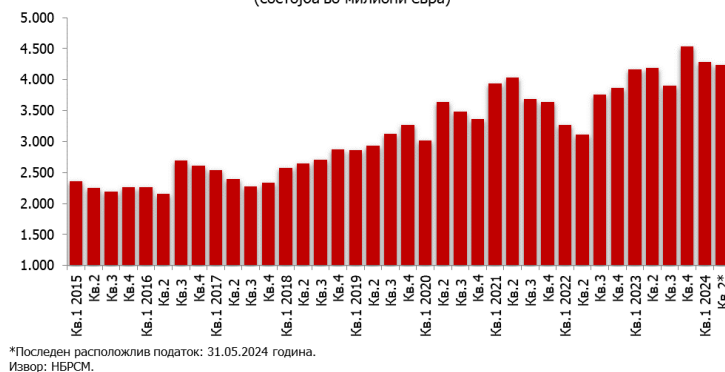
Во вториот квартал на 2024 година, во финансиската сметка се остварени нето-приливи¹² од 71,2 милиона евра (или 0,5% од БДП), коишто се повисоки од очекувањата според априлската проекција (повисоки нето-приливи кај директните инвестиции и краткорочните заеми од очекувањата и пониски нето-одливи кај валутите и депозитите).

Движења на менувачки пазар

Нето-откупот на менувачкиот пазар остварен во периодот 1.7.2024 – 31.8.2024 година засега упатува на остварувања кај приватните трансфери коишто се малку повисоки од очекувањата за третиот квартал според априлската проекција.

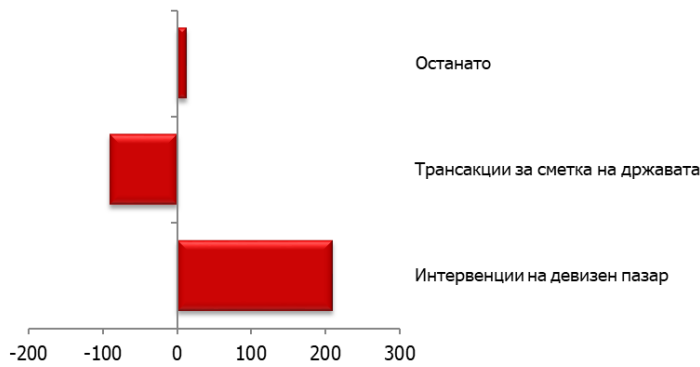
Бруто девизни резерви
(состојба во милиони евра)

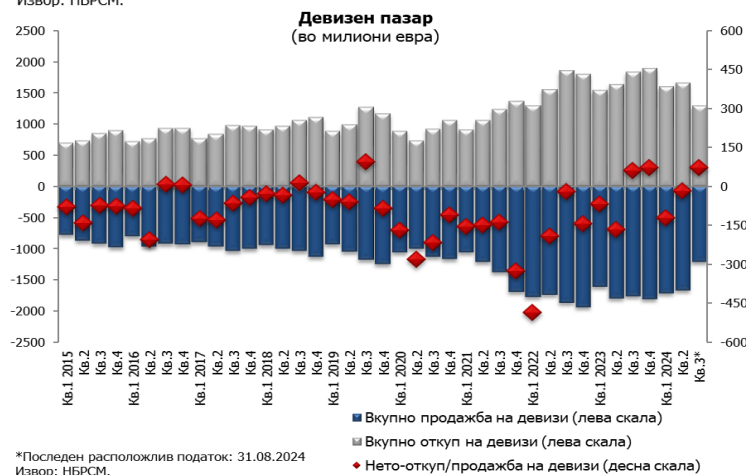
Бруто девизните резерви на крајот на август 2024 година изнесуваат 4.469,8 милиони евра и бележат зголемување во однос на крајот на вториот квартал, што во најголем дел се должи на остварениот откуп при интервенциите на Народната банка на девизниот пазар.

¹² Според новата методологија за изготвување на билансот на плаќања (ВРМ6), термините нето-приливи и нето-одливи означуваат нето-создавање обврски и нето-стекнување средства, соодветно.

Фактори на промена на девизните резерви во Јули и Август 2024 година (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

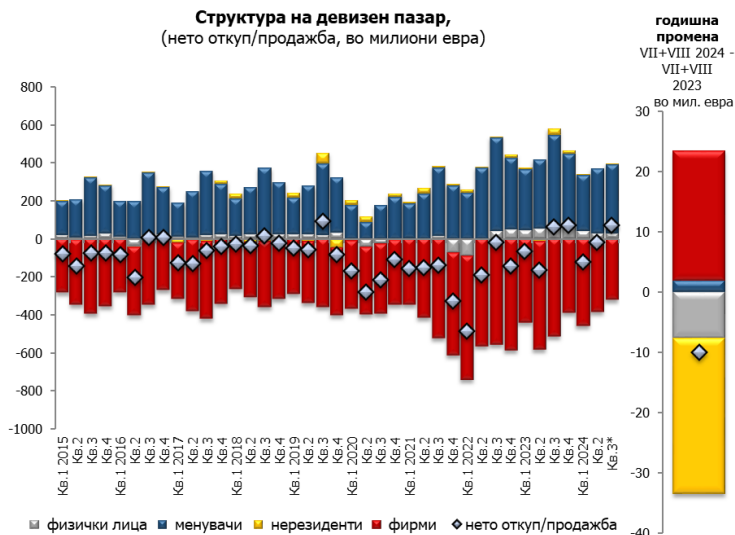

*Последен расположив податок: 31.08.2024
Извор: НБРСМ.

Во периодот 1.7.2024 – 31.8.2024 година, на девизниот пазар на банките е забележан понизок нето-откуп на девизи во споредба со истиот период од минатата година, во услови на мал раст и на побарувачката, и на понудата на девизи.

Ваквите поместувања на девизниот пазар во целост произлегуваат од понискиот нето-откуп од нерезидентите и физичките лица во споредба со истиот период од минатата година.

Структура на девизен пазар, (нето откуп/продажба, во милиони евра)

*Последен расположив податок: 31.08.2024
Извор: НБРСМ.

Монетарни инструменти

(состојби на крај на месец, во милиони денари)

Состојбата на монетарните инструменти, на крајот на јули 2024 година, бележи намалување во споредба со претходниот месец, што се должи на значително помалиот износ на средствата на банките пласирани во расположливи депозити кај Народната банка.

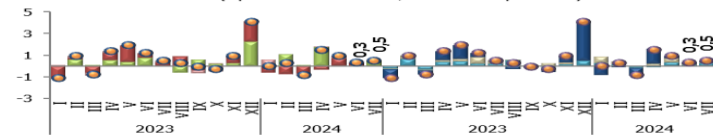
Нивото на монетарните инструменти на крајот на јули е пониско во споредба со нивото проектирано за крајот на третиот квартал од 2024 година, при малку повисока нето девизна актива на Народната банка, но поизразено нагорно отстапување кај депозитите на државата и повисоко ниво на примарните пари од проекциите.

*Проекцијата за монетарните инструменти е без репо трансакции
Извор: НБРСМ

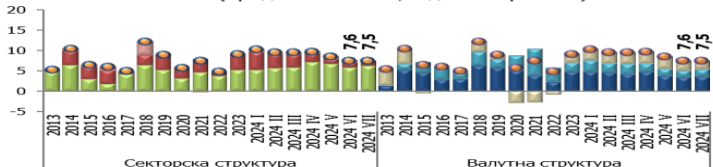
Остварувањата кај примарните пари на крајот на јули се над вредностите проектирани според априлската проекција, при нагорно отстапување и кај готовите пари во оптек и кај вкупните резерви на банките кај Народната банка.

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

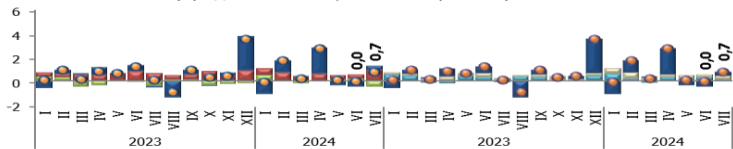
Вкупните депозити¹³ во финансискиот систем, во јули 2024 година, забележаа месечен раст од 0,5%. Од секторски аспект, растот произлегува од депозитите на домаќинствата, додека од валутен аспект поголем е придонесот на депозитите во странска валута.

Вкупните депозити, во текот на јули 2024 година, остварија прираст во однос на крајот на вториот квартал, којшто е малку понизок во споредба со растот очекуван за третиот квартал според априлската проекција.

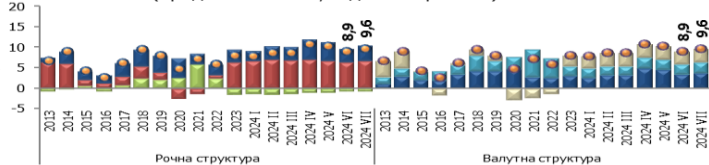
*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансфербилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка

¹³ Податоците се однесуваат на депозитите на недржавниот сектор во банките и штедилниците, средствата на останатите финансиски институции на сметките кај НБРСМ и средствата на единиците на локалната самоуправа на сметките кај НБРСМ. Податоците соодветствуваат со методолошките измени на НБРСМ од јуни 2018 година. Повеќе информации за методолошките измени може да се најдат на следнава врска: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspx.

Депозити на домаќинства
(придонеси во п.п, месечни промени)

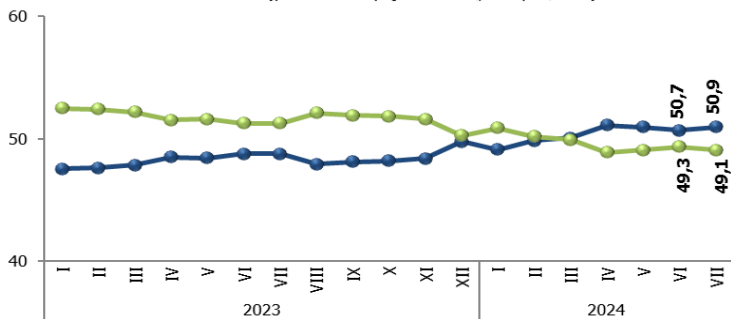

(придонеси во п.п., годишни промени)

Извор: НБРСМ.

Денарски и девизни депозити на домаќинствата/вкупни депозити на домаќинства
(учество на крај на месец, во проценти)

(учество на крај на година, во проценти)

*Вкупните депозити само во банки и штедилници.
Извор: НБРСМ.

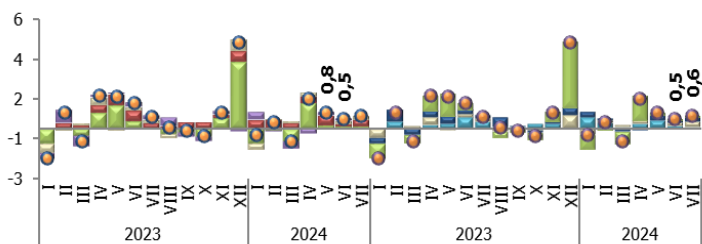
Годишната стапка на раст на вкупните депозити, во јули 2024 година, изнесува 7,5% и засега е под стапката од 9,0% проектирана за третиот квартал од 2024 година, според априлската проекција.

Во јули 2024 година, **депозитите на домаќинствата се зголемени на месечна основа**, што најмногу се должи на растот на депозитите во домашна валута (со вклучени депозитни пари), како и растот на долгорочните депозити, од аспект на рочната структура. На годишна основа, депозитите на домаќинствата во јули 2024 година бележат раст од 9,6%.

Во јули се забележува мало зголемување на учеството на денарските депозити во валутната структура на вкупните депозити на домаќинствата, што упатува на јакнење на денаризацијата.

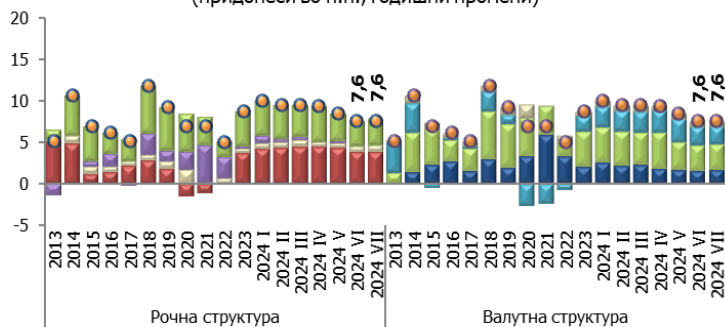
Парична маса М4

(придонеси во п.п., месечни промени)

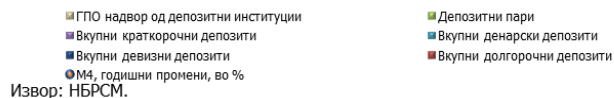

Паричната маса изразена преку најширокиот монетарен агрегат М4, во јули 2024 година, оствари раст од 0,6%, којшто произлегува од позитивниот придонес кај сите компоненти од **валутен и рочен аспект** (со исклучок на краткорочните депозити, коишто бележат сосема мал негативен придонес).

(придонеси во п.п., годишни промени)

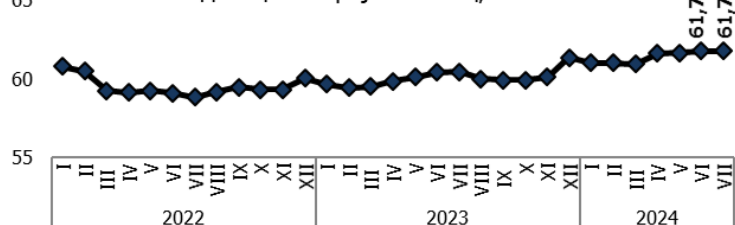
На годишно ниво, паричната маса во јули 2024 година порасна за 7,6%, што засега е под годишниот раст од 8,8% очекуван за третиот квартал од 2024 година, според априлската проекција.

Извор: НБРСМ.

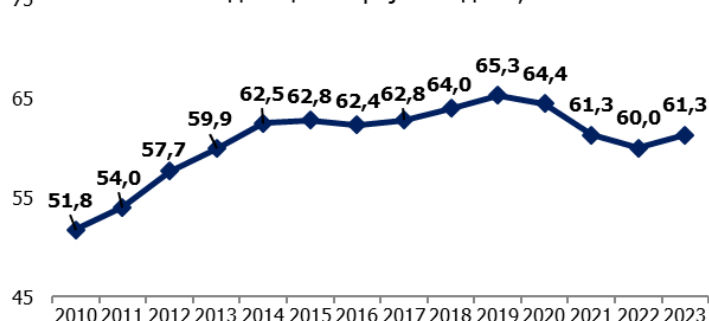
Учество на М4 денарски дел во вкупна парична маса М4

податоци на крај на месец, во %

Учеството на денарскиот дел во вкупната парична маса М4 во јули 2024 година е на ниво од претходниот месец и е малку над вредноста проектирана за крајот на третиот квартал од годината.

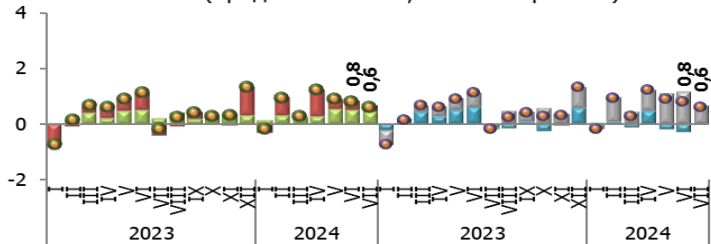
податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

Вкупни кредити

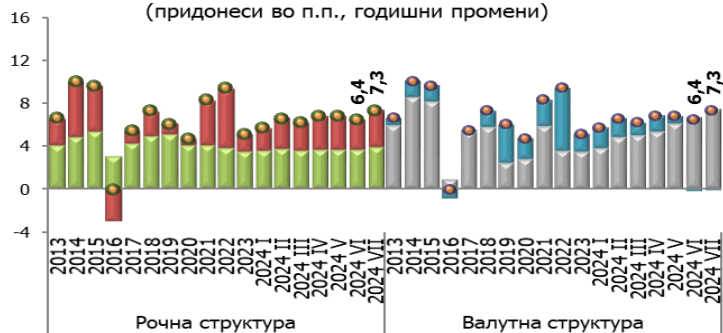
(придонеси во п.п., месечни промени)

Вкупните кредити во јули забележаа месечен раст од 0,6%.

Во текот на јули 2024 година, вкупните кредити остварија прираст во однос на крајот на вториот квартал, којшто е малку повисок од прирастот очекуван за третиот квартал од годината, според априлската проекција.

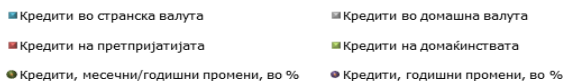
(придонеси во п.п., годишни промени)

Годишната стапка на раст на вкупните кредити во јули изнесува 7,3%, при годишен раст проектиран за третиот квартал на 2024 година од 6,1%.

Рочна структура

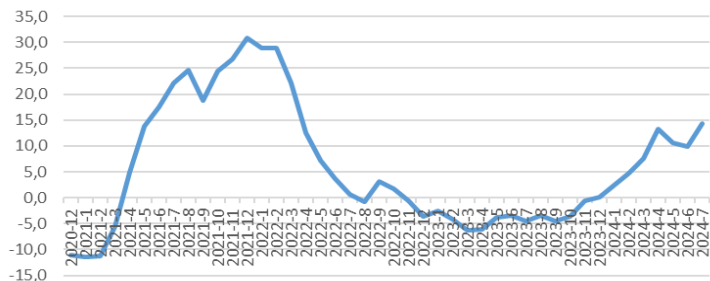
Валутна структура

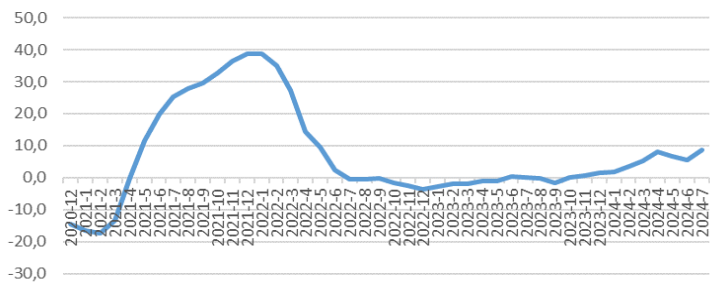
Извор: НБРСМ.

Новоодобрени кредити на приватен сектор, 12М подвижен просек, годишни стапки на раст

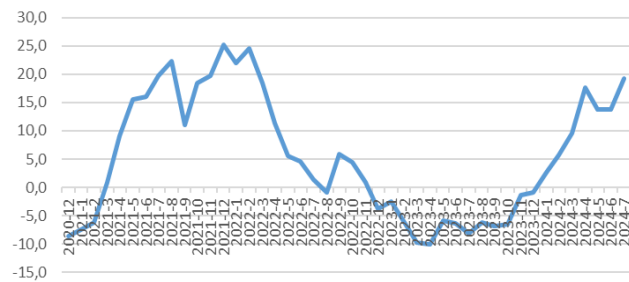
Износот на вкупните нови кредити одобрени на приватниот сектор во последните 12 месеци, заклучно со јули 2024 година, бележи забрзан раст на годишна основа, што произлегува од растот на кредитите кај двата сектора (претпријатија и домаќинства).

Новоодобрени кредити на домаќинства, 12М подвижен просек, годишни стапки на раст

Новоодобрени кредити на претпријатија, 12М подвижен просек, годишни стапки на раст

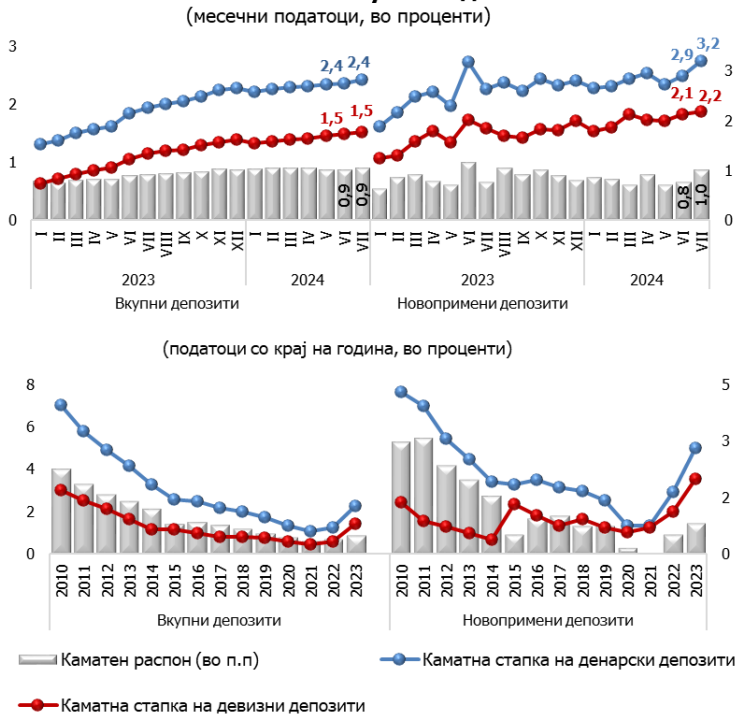
Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити

Извор: НБРСМ.

Показателот за искористеноста на депозитниот потенцијал на банките за кредитирање на приватниот сектор во јуни изнесува 83,2% и е над вредноста на овој показател проектирана за крајот на третиот квартал од 2024 година (81,6%), според априлската проекција.

Каматни стапки на вкупните депозити

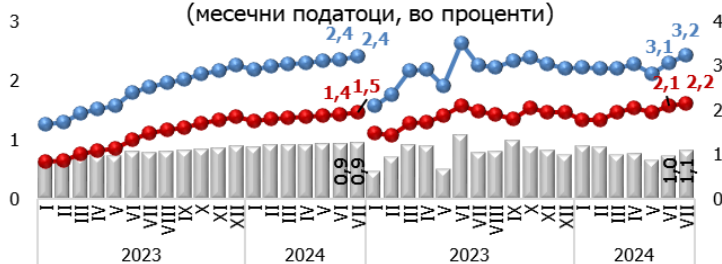
Извор: НБРСМ

Во јули 2024 година, **каматните стапки на вкупните денарски и девизни депозити**¹⁴ се задржаа на ниво од претходниот месец, со што каматниот распон остана на нивото од 0,9 п.п. Нагорно придвижување на каматните стапки во овој месец има кај **новопримените вкупни денарски и новопримените вкупни девизни депозити**,¹⁵ а каматниот распон се зголеми на 1,0 п.п. (месечно зголемување за 0,2 п.п.).

¹⁴ Податоците за каматните стапки се во согласност со методолошките измени на НБРСМ од јуни 2018 година. Повеќе информации за методолошките измени може да се најдат на следнава врска: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nsp.x.

¹⁵ Во однос на каматните стапки на новопримените депозити треба да се има предвид дека за нив се карактеристични променливи движења. Променливоста на каматните стапки на новопримените депозити произлегува од фактот што тие се условени од обемот на новопримени депозити (којшто од месец во месец може да се менува) и нивната каматна стапка.

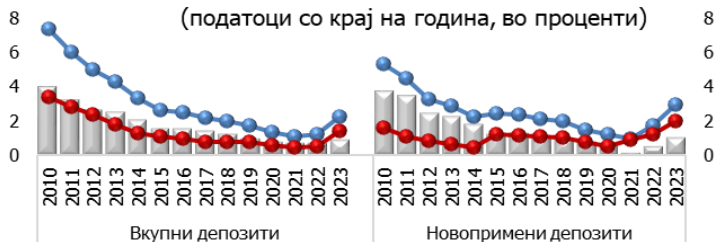
Каматни стапки на депозитите на домаќинствата (месечни податоци, во проценти)

Вкупни депозити

Новопримени депозити

(податоци со крај на година, во проценти)

Вкупни депозити

Новопримени депозити

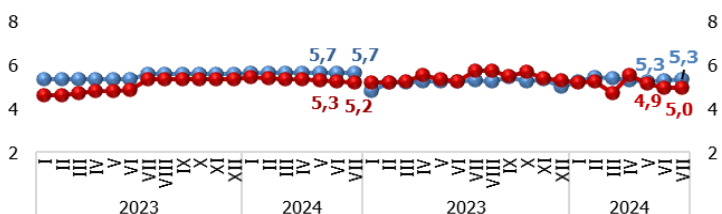
Каматен распон (во п.п)

Каматна стапка на денарски депозити

Каматна стапка на девизни депозити

Извор: НБРСМ

Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори (месечни податоци, во проценти)

Вкупни кредити

Новоодобрените кредити

(податоци со крај на година, во проценти)

Вкупни кредити

Новоодобрените кредити

Каматна стапка на кредити на домаќинства

Каматна стапка на кредити на претпријатија

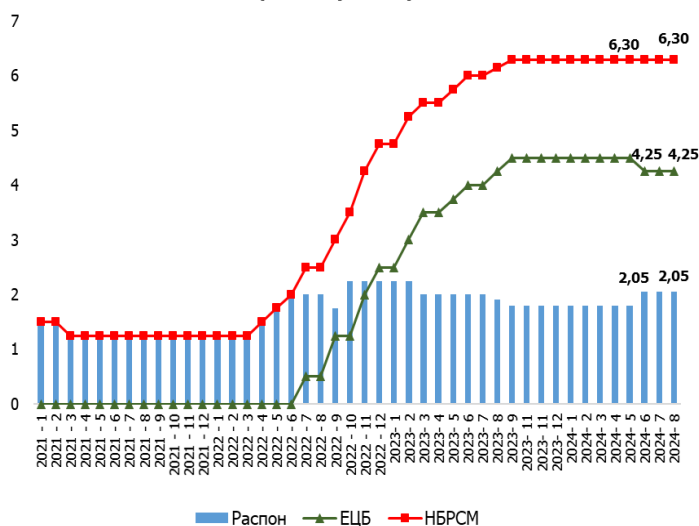
Извор: НБРСМ

Речиси идентични движења во јули се забележани и кај каматните стапки на секторот „домаќинства“.

Во јули 2024 година, каматните стапки на **новоодобрените кредити на претпријатијата** бележат раст, додека каматните стапки на **вкупните кредити на претпријатијата** бележат мал пад во однос на претходниот месец. **Каматните стапки на вкупните и новоодобрените кредити на домаќинствата** се непроменети во однос на претходниот месец.

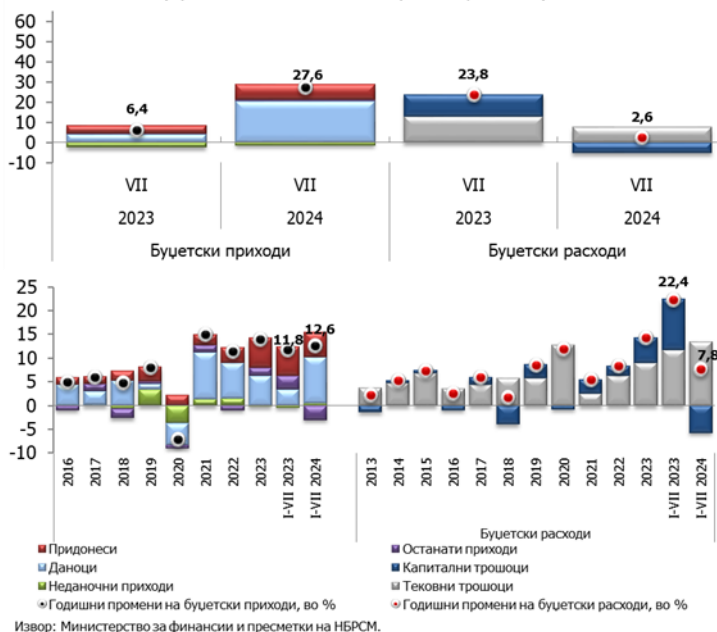
¹⁶ Во однос на каматните стапки на новоодобрените кредити треба да се има предвид дека за нив се карактеристични променливи движења. Променливоста на каматните стапки на новоодобрените кредити произлегува од фактот што тие се условени од обемот на новоодобрените кредити (којшто од месец во месец може да се менува) и нивната каматна стапка.

Основни каматни стапки на НБРСМ и ЕЦБ (во %) и нивен
распон (во п.п.)

Распонот во основните каматни стапки на Народната банка и на Европската централна банка е стабилен и непроменет.

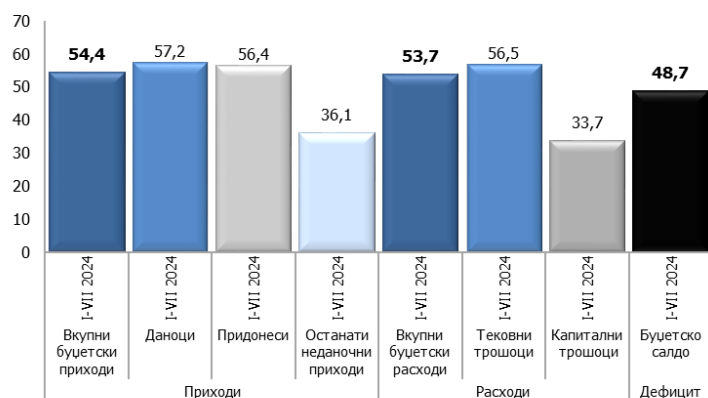
Буџетски приходи и расходи
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Во јули 2024 година, приходите во буџетот на Република Северна Македонија (централниот буџет и буџетите на фондовите) бележат значително забрзан годишен раст, што пред сè се должи на растот на приходите од даноците, а во помал дел од растот на приходите од придонесите. Буџетските расходи бележат поумерен раст, што произлегува од повисоките тековни трошоци (пред сè од повисоките трансфери), при истовремен пад на капиталните трошоци.

Во периодот јануари – јули 2024 година, вкупните буџетски приходи се повисоки за 12,6% во споредба со истиот период од претходната година, додека вкупните буџетски расходи се повисоки за 7,8%.

Реализација на Буџетот, по категории
(централен Буџет и фондови), во проценти од годишниот план

Остварениот буџетски дефицит во износ од 21.755 милиони денари претставува 48,7% од дефицитот планиран за 2024 година во согласност со ребалансот на Буџетот¹⁷.

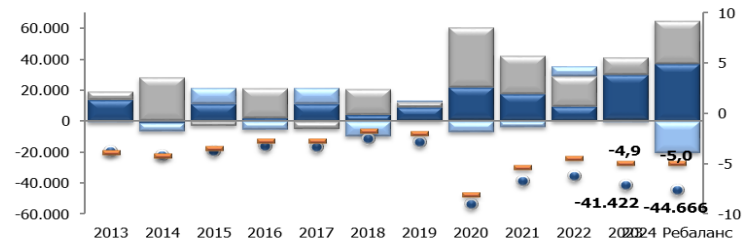
Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

¹⁷ „Службен весник на РСМ“ бр. 169 од 15.8.2024 година.

Финансирање на буџетското салдо

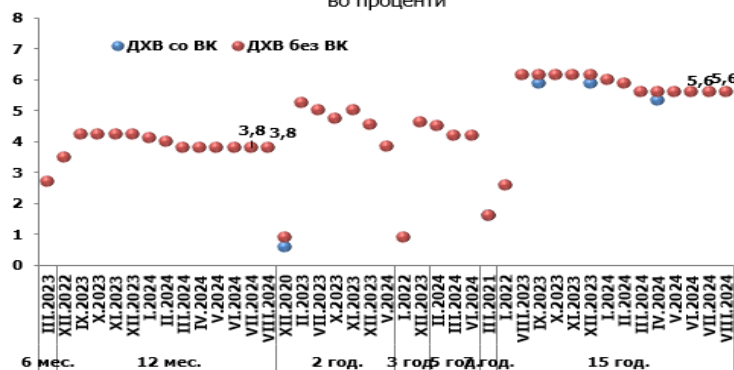

Тој е главно финансиран со нето-задолжување на државата на домашниот пазар, а во помал дел и на странскиот пазар, при раст на депозитите на државата кај Народната банка.

* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.
Извор: Министерство за финансии

Каматни стапки на државни хартии од вредност во проценти

Прилог 1: Индикативни категории за личната потрошувачка и бруто-инвестициите

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2022				2023				2024		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	јули
	реални годишни промени во %										
Промет во трговија на мало*	-10.5	-14.9	-16.5	-21.3	-14.0	-11.7	-13.0	-4.1	-9.6	-8.7	7.3
Бруто приходи од ДДВ*	29.2	9.5	3.7	-7.7	-15.0	-9.5	-10.7	-1.5	1.6	6.0	-13.4
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	-2.8	-1.5	-2.1	-9.9	2.0	4.7	1.4	14.5	15.4	4.1	17.3
Домашно производство на потрошни добра	2.2	-1.2	3.2	-3.6	6.4	4.9	-7.5	-1.2	-8.5	-7.1	25.0
Кредити на население*	-0.5	-5.6	-9.2	-9.3	-6.6	-2.4	0.0	3.1	2.9	3.9	4.6
Просечна нето-плата*	0.0	-1.7	-4.6	-4.6	-2.8	3.6	6.6	12.8	12.5	9.6	-
Приватни нето-трансфери*	9.8	24.1	11.8	5.1	11.3	-8.4	-10.4	-1.6	-12.1	-11.5	-
Пензии*	-3.4	-1.0	-10.4	-4.9	-2.5	1.3	9.9	13.4	17.1	10.2	9.8

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2022				2023				2024		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	јули
	реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари										
Увоз на средства за работа*	6.9	5.6	10.9	-1.3	-3.9	-1.9	-5.5	3.0	10.9	3.4	9.4
Извршени градежни работи**	-12.2	-5.9	-20.4	-12.8	12.4	-20.8	-8.8	10.7	2.8	26.4	-
Домашно производство на капитални производи	0.9	3.3	18.6	3.7	6.7	8.2	6.7	17.9	10.6	-2.8	-20.1
Државни капитални инвестиции*	-16.4	25.0	-47.3	55.6	-6.8	313.0	29.1	-4.0	27.5	-65.8	-40.0
Директни инвестиции***	9616.2	-6348.6	10624.7	262.4	1114.3	-2027.1	-8584.4	-1964.3	6277.5	4575.6	-
Долгорочни кредити на претпријатија*	2.2	-2.2	-6.5	-6.7	-5.0	1.2	3.4	3.9	2.8	4.8	6.3
Залихи на готови производи	11.5	9.2	11.1	10.5	-3.1	-2.4	-3.8	-0.6	9.3	5.0	-

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (база година: 2023=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.